

SERIJAL O DISKSVETU

Boja magije	Maskarada
Svetlost čudesnog	Glinene noge
Jednakost rituala	Deda Pras
Mort	Dušmani
Čudotvorac	Poslednji kontinent
Sestre po metli	Carpe jugulum
Piramide	Peti slon
Straža! Straža!	Istina
Pokretne slike	Kradljivac vremena
Erik	Noćna straža
Kosač	Akrepski odred
Veštice na putu	Neverovatni Moris i njegovi školovani glodari
Mali bogovi	Poštašavili
Gospoda i dame	Tras!
Oružane snage	Štancovanje para
Duševna muzika	
Zanimljiva vremena	

Teri Pračet

ERIK

Drugo izdanje

Preveo
Dejan Papić

■ Laguna ■

Naslov originala:

Terry Pratchett

ERIC

Copyright © Terry and Lynn Pratchett 1990
First published by Victor Gollanez Ltd, London
Translation copyright © 2001, 2019 za srpsko izdanje,
LAGUNA

FAUST

ERIK

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Pčele Smrti velike su i crne, njihovo zujanje duboko je i sumorno, a svoj med čuvaju u saću belom poput oltarnih sveća. Med je crn kao noć, gust kao greh i sladak kao šećerni sirup.

Dobro je poznato da osam boja čini belu. Ali postoji i osam boja crnila, za one koji imaju moć da ih opaze, a košnice Smrti postavljene su usred crne trave, u crnom voćnjaku, pod crnim pupoljcima koji su na drevnim granama s kojih će naposljetku roditi jabuke koje... hajde da to kažemo ovako... verovatno neće biti crvene.

Trava je sada bila kratka. Kosa koja je obavila posao bila je naslonjena na čvornovato stablo kruške. Sada je Smrt pregledao svoje pčele, nežno odižući saća svojim koštanim prstima.

Nekoliko pčela zujalo je oko njega. Kao i svi pčelari, Smrt je nosio veo. Problem nije bio u tome što je negde mogao da bude uboden, ali ponekad, pčela bi mu uletela u lobanju, a onda bi tu zujala stvarajući mu glavobolju. Dok je držao saće naspram sive svetlosti svog malog sveta negde između stvarnosti, osetio se najblaži drhtaj. Brujanje se začu od košnica, list otpade. Dašak vetra dunu za trenutak kroz voćnjak, a to je bilo

nešto najtajanstvenije, jer je vazduh u zemlji Smrti uvek topao i ustajao.

Smrti se učini da je načas čuo zvuk stopala u trku i glas koji izgovara, ne, glas koji razmišlja *jojsranjejojsranjejojsranje, umreću, umreću, UMREĆU!*

Smrt je skoro najstarije stvorenje u univerzumu, s navikama i načinima razmišljanja koje smrtnik ne bi mogao ni da pokuša da shvati, ali zato što je bio i dobar pčelar, pažljivo je vratio saće u odgovarajuću pregradu i stavio poklopac na košnicu pre nego što će odreagovati.

Vratio se kroz mračnu baštu do svoje kolibe, skinuo veo, pažljivo isterao nekoliko pčela koje su se izgubile u dubinama njegove lobanje i povukao se u radnu sobu.

Dok je sedeo za svojim radnim stolom, došlo je do novog naleta vetra koji je zazvečao peščanim satovima po policama i naterao veliko klatno sata u predvorju da zastane, makar i na tren, u svom neprekidnom poslu seckanja vremena na prihvatljive delove.

Smrt uzdahnu i usredsredi pogled.

Ne postoji mesto gde Smrt ne bi otišao, ma kako bilo udaljeno ili opasno. U stvari, što je opasnije, veća je verovatnoća da je on već tamo.

Sada se zagledao kroz izmaglicu vremena i prostora.

OH, reče. PA TO JE ON.

Bilo je toplo popodne kasnog leta u Ank-Morporku, inače najnaprednijem, najužurbanijem i, iznad svega, najnaseljenijem gradu na Disku. Sada su sunčeva koplja

postigla ono što bezbrojni osvajači, nekoliko građanskih ratova i zakon o policijskom času nikada nisu uspeali. Primirili su ga.

Psi su dahćući ležali u užarenoj hladovini. Reka Ank, koja nikada nije, što bi se reklo, blistala, cedila se između svojih obala kao da joj je toplota isisala svu živost. Ulice su bile prazne, vrele poput pećnice.

Nijedan neprijatelj nikada nije osvojio Ank-Morpork. Dobro, tehnički jeste, veoma često; grad je bio gostoprimljiv prema rasipnim varvarskim osvajačima, ali nekako bi zbunjeni napadači uvek otkrili, nakon nekoliko dana, da više nisu posedovali svoje konje, a za nekoliko meseci bili bi samo još jedna od manjinskih grupa u gradu, ponosna na sopstvene grafite i prodavnice hrane.

Ali vrućina je opkolila grad i nadirala je preko zidova. Prekrivala je ureptale ulice kao pokrov. Pod let-lampom sunca ubice su bile previše umorne da bi ubijale. Lopove je pretvarala u poštenjačine. U bršljanom prekrivenom utvrđenju Nevidljivog univerziteta, glavnog magijskog obrazovnog centra, stanovnici su dremali dok su im preko lica bile nakrivljene njihove špicaste kape. Čak su i muve zunzare bile suviše iscrpljene da bi udarale u prozorska stakla. Grad je sijestirao, čekajući zalazak sunca i kratkotrajno, vruće, somotsko zatišje noći.

Samo je Bibliotekaru bilo sveže. Uz to je još visio i ljuljao se.

Ovo je bilo zbog toga što je postavio nekoliko konopaca i prstenova u nižim podrumima Biblioteke

Nevidljivog univerziteta – tamo gde su se čuvale, ovaj, erotske* knjige. U kacama s lomljenim ledom. A on se sanjivo klatio u svežim isparenjima iznad njih.

Sve magijske knjige vode sopstvene živote. Neke od živahnijih ne mogu se prosto privezati lancima za police; one moraju biti zakovane ekserima da bi ostale zatvorene ili se čuvati između čeličnih ploča. Ili, u slučaju tomova o magiji tantričkog seksa za ozbiljne znalce, moraju se čuvati pod veoma hladnom vodom kako bi se sprečilo da buknu i oprlje krajnje očigledne korice.

Bibliotekar se lagano klatio napred-nazad povrh klotavah kaca, spokojno dremajući.

Onda koraci naiđoše niotkuda, protutnjaše podom stvarajući zvuk koji je grebao po samoj površini duše i nestadoše kroz zid. Začuo se slabašni, udaljeni uzvik koji je nalikovao na *obogoviobogoviobogovi, ovo je TO, UMREĆU*.

Bibliotekar se probudio, izgubio oslonac i pljusnuo u pedalj duboku mlaku vodu, koja je bila sve što je stajalo između *Radosti tantričkog seksa sa ilustracijama, za napredne studente*, od Dame i spontanog sagorevanja.

A zlo i naopako bilo bi po Bibliotekara da je bio ljudsko biće. Srećom, trenutno je bio orangutan. S toliko sirove magije koja je pljuskala po Biblioteci čudo bi bilo da se nesreće nisu ponekad dešavale, a jedna naročito upečatljiva pretvorila ga je u čovekolikog majmuna. Nije mnogo

---

* Samo erotske. Ništa perverzno. Postoji razlika između korišćenja pera i korišćenja pileta.

ljudi dobilo priliku da napusti ljudski rod i da ostane u životu, pa se on nepokolebljivo opirao svim naporima da bude vraćen u pređašnji oblik. Pošto je bio jedini bibliotekar u univerzumu koji je mogao stopalima da uzima knjige, Univerzitet nije previše ni insistirao na tom pitanju.

To je takođe značilo da je njegova predstava idealne ženske osobe sada izgledala nekako poput vreće masla proterane kroz valjak starih unutrašnjih guma, te je tako bio srećan da se izvuče sa samo blažim opekotinama, glavoboljom i nekim prilično nejasnim osećanjima u vezi s krastavcima, koja su nestala do večere.

Iznad, u Biblioteci, priručnici su pucketali i šuškali stranicama, zaprepašćeni, dok je nevidljivi trkač grabio pravo kroz police nestavši, tačnije, nestavši još više...

Ank-Morpork se postepeno budio iz dremeža. Nešto nevidljivo i urlajuće prolazilo je svakim delom grada, vukući za sobom tragove uništavanja. Gde god je prošlo, stvari su se menjale.

Gatara u Ulici prepredenih zanatlija začula je korake kako joj protrčavaju kroz spavaću sobu i otkrila da joj se kristalna kugla pretvorila u malu staklenu loptu koja je unutra imala kolibu s dodatkom snežnih pahuljica.

U tihom uglu krčme *Zakrpljeni doboš*, gde su se avanturistkinja Herena Kanokosa Džaftara, Crvena Šaron i Dioma, Veštica noći, našle da bi vodile neke ženske razgovore i odigrale partiju kanaste, sva pića pretvorila su se u male žute slonove.

„Ma, to je sve zbog onih čarobnjaka sa Univerziteta“, reče krčmar brzo menjajući čaše. „To ne bi trebalo da bude dopušteno.“

Ponoć otpade sa sata.

Nastavni savet čarobnjaštva protrljao je oči i njegovi članovi bunovno su se zagledali jedni u druge. I oni su osećali da to ne bi trebalo da bude dopušteno, pogotovo što su oni bili ti koji su to dopuštali.

Naposletku, novi Arhitekt Ezrolit Zbučkani prigruši zevanje, uspravi se u svojoj stolici i pokuša da nabaci dovoljno dostojanstven izgled. Znao je da nije baš materijal za Arhitektora. Taj posao on zaista nije ni želeo. Imao je devedeset osam godina i dogurao je do ovog, poštovanja dostojnog doba tako što je pažljivo izbegavao da bilo kome pravi probleme ili predstavlja pretnju. Nadao se da će godine jeseni svog života provesti dovršavajući svoju sedmotomnu raspravu o *Nekim manje poznatim aspektima Kuanskih rituala doživljanja kiše*, što je po njegovom mišljenju bila idealna tema za akademsko proučavanje, pošto su rituali uspevali samo u Kuu, a taj kontinent je potonuo u okean pre nekoliko hiljada godina.* Nevolja je bila u tome što je

---

* Bilo je potrebno trideset godina da utone. Stanovnici su mnogo vremena proveli gacajući po vodi. Ovo je u istoriji ostalo zabeleženo kao najsrमतnija kontinentalna katastrofa u multiverzumu.

u poslednje vreme životni vek arhitektora, reklo bi se, malo okraćao, pa je prirodna ambicija koju su svi čarobnjaci osećali prema poslu ustupila mesto snishodljivoj ljubaznosti. Jednog jutra sišao je i otkrio da mu se svi obraćaju sa „gospodine“. Dani su mu bili potrebni da bi saznao zašto.

Bolela ga je glava. Osećao je da nekoliko nedelja kasni s odlaskom u krevet. Ali morao je nešto da kaže.

„Gospodo...“, započe.

„Uuuk.“

„Oprostite, i majm...“

„Uuuk.“

„Htedoh da kažem, čovekoliki, naravno...“

„Uuuk.“

Arhitekt je za trenutak otvarao i zatvarao usta u tišini, pokušavajući da preusmeri svoju kompoziciju misli. Bibliotekar je po svojoj funkciji bio član fakultetskog saveta. Nikome nije pošlo za rukom da pronađe neki propis koji bi to zabranjivao, mada su svim silama, krišom tragali za njim.

„Reč je o opsednutosti“, izusti. „Neka vrsta duha, možda. Posao za zvono, knjigu i sveću.“

Blagajnik uzdahnu. „Pokušali smo to, Arhiktore.“

Arhitekt se nagnu ka njemu.

„A?“, upita.

„*Rekoh*, pokušali smo to, Arhiktore“, glasno ponovi Blagajnik usmeravajući svoj glas ka starčevom uvu.

„Posle večere, sećate se? Upotrebili smo Hamptempe-
rova *Imena mrava* i pozvonili Starim Tomom.“*

„Jesmo li, zaista. Upalilo, jelda?“

„Nije, Arhirektore.“

„A?“

„Elem, ranije nikada nismo imali probleme s duho-
vima“, reče Viši predavač. „Čarobnjaci jednostavno ne
opsedaju mesta.“

Arhirektor posegnu za mrvicom utehe.

„Možda je samo nešto prirodno“, reče. „Možda tut-
njava podzemnih voda. Pokretanje zemlje, recimo. Nešto
u slivnicima. Mogu oni da proizvode čudne zvuke kada
vetar dune u određenom pravcu.“

Zavali se u stolicu, sav ozaren.

Ostatak saveta međusobno razmeni poglede.

„Slivnici ne zvuče kao stopala koja su u trku, Arhi-
rektore“, mrgodno reče Blagajnik.

„Osim ako neko nije ostavio slavinu da kaplje“, reče
Viši predavač.

Blagajnik ga mrko pogleda. Bio je u kadi kada mu
je nevidljiva vrišteća stvar proletela kroz sobu. Nije to
bilo iskustvo koje bi želeo da ponovi.

Arhirektor mu klimnu glavom.

„Onda smo i to sredili“, reče i ponovo utonu u san.

---

* Stari Tom je bio napuklo bronzano zvono na univerzitetskom
zvoniku. Jezik mu je otpao nedugo pošto je izliven, ali zvono je i
dalje na svaki sat uredno odzvanjalo dubokim tišinama.

Blagajnik ga je nemo gledao. Onda je skinuo starčevu
kapu i lagano mu je podmetnuo ispod glave.

„Dakle?“, umorno upita. „Ima li ko kakav predlog?“

Bibliotekar podiže ruku.

„Uuuk“, reče.

„Da, sjajno, dobar momak“, živahno reče Blagajnik.
„Još neko?“

Orangutan ga ošinu pogledom dok su drugi čarob-
njaci odmahivali glavom.

„To je drhtaj na tkivu stvarnosti“, reče Viši predavač.
„Eto šta je.“

„Pa šta onda da preduzmemo?“

„Otkud znam. Osim ako ne probamo sa starim...“

„O, ne“, reče Blagajnik. „Ne spominji. Molim te.
Isuviše je opasno...“

Reči mu postadoše iseckane krikom koji je započeo
na drugom kraju sobe i koji je nošen doplerovim efek-
tom prohujao preko stola, praćen zvukom mnoštva
stopala u trku. Čarobnjaci zalegoše u kršu preturenih
stolica.

Plamenovi sveća izviše se u dugačke tanke jezičke
oktarinske svetlosti pre nego što će se ugasiti.

A Blagajnik reče: „U redu. Predajem se. *Pokušaćemo*
s Ritualom AškEnta.“

To je najozbiljniji ritual koji osam čarobnjaka može da
izvede. Njime se priziva Smrt, koji po prirodi stvari zna
sve što se igde zbiva.